

เรือนจำกลางอุดรธานี มีการก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และได้มีการขยายขนาดพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยมา ภายในเรือนจำได้มีการปรับปรุงก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงแข็งแรง เพื่รองรับกับจำนวนผู้ต้องขังที่มีเพิ่มมากขึ้นทุกปี เรือนจำกลางอุดรธานีมีสถานที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองเขตชุมชนหนาแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีสถานศึกษาประจำจังหวัดอยู่หลายแห่งล้อมรอบเรือนจำ ซึ่งมีที่ตั้งที่ไม่มีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากมีนักเรียนและผู้ปกครองอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ประชาชนในพื้นที่เกิดความหวาดกลัว รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมาก และล่อแหลมต่ออันตรายของประชาชนโดยทั่วไป จากกรณีหากมีนักโทษหลบหนีออกจากเรือนจำก็อาจจะมีโอกาสไปทำร้ายประชาชนหรือนักเรียนผู้บริสุทธิ์ได้โดยง่าย อีกทั้งเขตเทศบาลนครอุดรธานีเป็นแหล่งเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ การที่ไม่สามารถย้ายเรือนจำออกไปจากแหล่งชุมชนได้นั้นเป็นอุปสรรคต่อการบริหารพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อีกด้วย เมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้น อาทิ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การแพร่เชื้อติดต่อกันเป็นไปอย่างง่ายตาย และยังมีการแพร่เชื้อจากภายในและภายนอกรั้วเรือนจำได้โดยง่ายเช่นกัน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ซึ่งปฏิบัติงานมีการเข้าออกเรือนจำอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้การที่เรือนจำกลางอุดรธานี มีสถานที่ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนยังก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำอีกด้วย รวมถึงเสี่ยงต่อการหลบหนีของผู้ต้องขัง และมาตรการรักษาความปลอดภัยโดยรอบรั้วเรือนจำที่อาจมีการติดต่อกับลูกบ่วงของต้องห้ามข้ามรั้วเข้ามาในเรือนจำได้โดยง่าย ทำให้ต้องเพิ่มอัตรากำลังในการดูแลป้องกันและเพิ่มเทคโนโลยีเพื่อใช้สอดส่องเพิ่มมากขึ้น อันเป็นการเพิ่มขึ้นของการใช้งบประมาณโดยไม่จำเป็นอีกด้วย

ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การย้ายเรือนจำไปสร้างใหม่ในเขตนอกเมือง โดยกรมราชทัณฑ์ได้รับอนุญาต จากกรมธนารักษ์ให้ใช้ที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียนที่ อต. ๑๗๖๑ (บางส่วน) และ อต. ๑๖๐๗ ให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเรือนจำชั่วคราว โดยเรียกชื่อว่า “เรือนจำชั่วคราวโคกก่อง” ตั้งอยู่ที่ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๑๖๑ ไร่ ๑๓ ตารางวา เพื่อใช้ดำเนินการอบรมและฝึกวิชาชีพด้านเกษตรกรรมแก่ผู้ต้องขัง รวมถึงเป็นการจัดเตรียมพื้นที่ไว้รองรับการก่อสร้างเรือนจำกลางอุดรธานีแห่งใหม่ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งหากมีการจัดหาพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอที่จะรองรับการย้ายเรือนจำไปไว้ที่ชานเมือง จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายบรรจุแผนงานการย้ายเรือนจำกลางอุดรธานีของกรมราชทัณฑ์ออกจากพื้นที่ชุมชน โรงเรียน หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. หากกระทรวงยุติธรรมยังไม่มีแผนงานตามข้อ ๑ กระทรวงยุติธรรมจะมีนโยบายในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและชุมชนโดยรอบในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้อตอบในห้องกระทู้ถาม

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ณัฐพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

จังหวัดอุดรธานี

คำตอบกระทู้ถามแยกเฉพาะที่ ๑๒๔/ร.

ของ นายณัฐพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล จังหวัดอุดรธานี
เรื่อง การย้ายเรือนจำกลางอุดรธานี

ข้าพเจ้า พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ เกี่ยวกับการย้ายเรือนจำกลางอุดรธานี ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

กระทรวงยุติธรรม มีนโยบายบรรจุแผนงานการย้ายเรือนจำกลางอุดรธานี ของกรมราชทัณฑ์
ออกจากพื้นที่ชุมชน โรงเรียน หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

เนื่องจาก เรือนจำและทัณฑสถานหลายแห่งมีอายุการใช้งานมาเป็นเวลานาน
บางแห่งได้เปิดทำการมาแล้วมากกว่า ๑๐๐ ปี มีสภาพชำรุดทรุดโทรม แออัดคับแคบ พื้นที่รอบข้าง
ได้รับการพัฒนาและมีความเจริญเป็นอย่างมาก เป็นเหตุให้เรือนจำกลายมาตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมือง
ไม่สามารถขยายหรือปรับปรุงพื้นที่ได้ นอกจากนี้ บางแห่งยังประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำ
คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ให้กระทรวงยุติธรรมโดยกรมราชทัณฑ์ดำเนินการ
จัดทำแผนแม่บท (Master Plan) การพัฒนาปรับปรุงสภาพและที่ตั้งของเรือนจำ/ทัณฑสถาน รวมทั้ง
โครงสร้างพื้นฐานด้านการราชทัณฑ์อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความจำเป็น
ในการรองรับภารกิจในด้านการฟื้นฟูและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง เพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว
กรมราชทัณฑ์จึงได้จัดทำแผนการก่อสร้างและย้ายเรือนจำอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งกลุ่มเรือนจำ/ทัณฑสถาน
ออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอขอรับเงินงบประมาณ ดังนี้

๑) เรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่มีอายุการใช้งานมานาน เปิดทำการมาแล้วมากกว่า ๑๐๐ ปี
และรองรับสถานะผู้ต้องขังล้นเรือนจำภายใต้โครงสร้างกายภาพเดิม (จำนวน ๓๓ แห่ง)

๒) เรือนจำรองรับเขตอำนาจศาลที่เปิดทำการใหม่ (จำนวน ๑๓ แห่ง)

๓) เรือนจำ/ทัณฑสถาน สำหรับควบคุมผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่ม ให้สอดคล้องกับการดำเนินการ
ตามนโยบาย และการกระจายการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค

เรือนจำกลางอุดรธานีได้ถูกบรรจุอยู่ในแผนการก่อสร้างและย้ายเรือนจำข้างต้น แต่สืบเนื่องจากการ
ก่อสร้างเรือนจำแต่ละแห่งต้องใช้วงเงินสูงเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ส่งผลให้ไม่สามารถ
ดำเนินการย้ายเรือนจำออกจากพื้นที่ชุมชนทุกแห่งโดยพร้อมกันได้ จึงได้จัดลำดับการเสนอขอรับ
เงินงบประมาณก่อสร้างตามความชำรุดทรุดโทรมหรือความเก่าแก่ของสภาพเรือนจำ ซึ่งตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
จนถึงปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการก่อสร้างและย้ายเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ตั้งอยู่ในเมือง
และเขตชุมชนแล้ว จำนวน ๑๓ แห่ง

คำตอบข้อที่ ๒

หากกระทรวงยุติธรรมยังไม่มีแผนงานตามข้อ ๑ กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและชุมชนโดยรอบในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

เนื่องจาก ที่ตั้งของเรือนจำกลางอุดรธานีเดิมเป็นป่าสงวน (หน้าตลาดสดเทศบาลในปัจจุบัน) ซึ่งผู้ต้องขังได้หักล้างถางพงเพื่อใช้เป็นที่ตั้งเรือนจำเขตอุดรธานีสำหรับรองรับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงจากจังหวัดต่าง ๆ ใกล้เคียง โดยก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และใช้คุมขังผู้ต้องขังเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จากนั้นจึงเปลี่ยนชื่อเป็นเรือนจำกลางอุดรธานี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยเหตุที่ตั้งของเรือนจำกลางอุดรธานีได้กลายสภาพเป็นเขตชุมชนเมืองหนาแน่น แม้กรมราชทัณฑ์จะมีนโยบายที่จะย้ายเรือนจำกลางอุดรธานีออกนอกเขตชุมชนเมือง แต่ด้วยความจำเป็นหลายประการและข้อติดขัดด้านงบประมาณจึงยังมิได้ย้ายเรือนจำกลางอุดรธานีออกนอกเขตชุมชนเมืองตามนโยบายดังกล่าวก็ตาม แต่กรมราชทัณฑ์ได้ให้ความสำคัญในด้านความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนโดยกรมราชทัณฑ์ มีมาตรการและแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) ระบบความมั่นคงปลอดภัยบริเวณกำแพงเรือนจำ

- ติดตั้งสายไฟฟ้าแรงสูงบนสันกำแพง
- ติดตั้งลวดหนามหีบเพลงรอบแนวกำแพง และบนสันกำแพงเรือนจำ
- ติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดครอบคลุมพื้นที่ภายในเรือนจำ

๒) ระบบการควบคุมผู้ต้องขังภายในเรือนจำ

- ดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อการควบคุมการออกทำงานสาธารณะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย
- กำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง อาทิ การเก็บรักษากุญแจเรือนจำ การตรวจนับผู้ต้องขัง การตรวจค้นอาคาร สถานที่ และสิ่งของต้องห้าม การจัดเก็บอุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพ การควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ การหาข่าวเกี่ยวกับการวางแผนหลบหนีหรือก่อการไม่สงบในเรือนจำ การตรวจค้นจุใจโดยร่วมกับหน่วยงานภายนอก เป็นต้น
- จัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ เพื่อควบคุมดูแลผู้ต้องขังในเวลากลางคืนเนื่องจาก การควบคุมดูแลผู้ต้องขังเป็นไปตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- จัดจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราดูแลรอบนอกแนวกำแพงเรือนจำ